

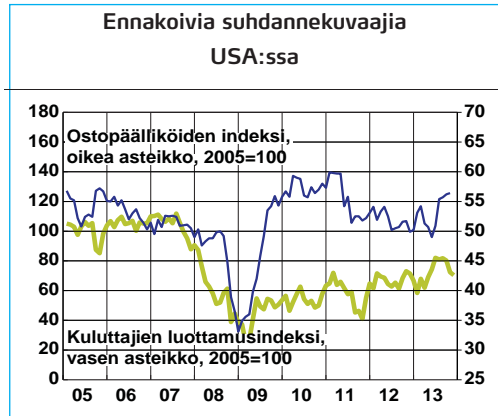
Lähteet: OECD, Conference Board, EK, ETLA, Euroopan komissio, ISM, OMX, Suomen Pankki, Tilastokeskus, Tullihallitus, Valtiovarainministeriö ja eQ Varainhoito Oy

● **Suhdannekyselyt kertovat teollisuuden ja palveluiden tuotannon kääntyneen kasvuun EU-maissa. Myös viennissä on elpymisen merkkejä. Kasvu on silti vaivaista. Koko vuoden 2013 kasvu EU:ssa on komission ennusteessa nolla. Ensi vuodelle ennuste tarjoaa 1,4 % kasvua.**

● **USA:ssa kotitalouksien odotukset heikkenivät erityisesti lokakuun kyselyssä, jolloin budjettikriisi oli kuummimmillaan. Tilanne laukesi, mutta odotukset eivät silti palautuneet marraskuussa, Teollisuuden tilaa heijasteleva ostopäälliköiden indeksi kohosi hyvälle tasolle, mutta palveluiden vastaava indeksi heikentyi synkentyneiden kuluttajaodotusten vuoksi.**

● **Suomessa marraskuun suhdannebarometri ei antanut minkäänlaista vinkkiä käänteestä. Kysyntä heikkeni, tilauksia tuli odotettua vähemmän ja tilauskanta supistui elokuun tasosta selvästi. Yli puolella vastaajista oli liikaa kapasiteettia.**

EU-alueen hienoinen kasvu on jatkunut kolmannella neljänneksellä ja suunta on varmistunut. Saksassa ja Britanniassa syksyn luvut olivat hyvät, mutta kriisimaiden mahdollisesta elpymisestä ei vielä ole tietoa. Myönteistä kuitenkin on, että ainakin odotukset ovat parantuneet myös EU:n kriisimaissa, Kreikkaa lukuun ottamatta.

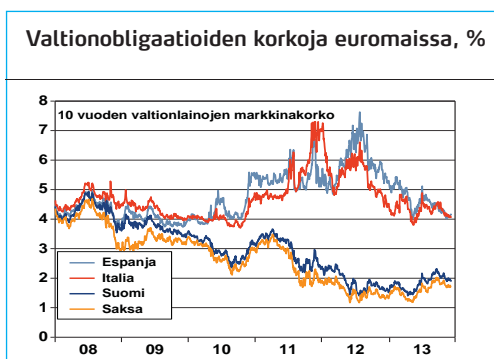
Teollisuus ei ole niinkään elpynyt. Maailmankaupan kasvu on hiipunut niin, että Euroopan kasvuennusteet nojaavat velka-ahdingosta huolimatta kotimarkkinoihin. Tähän suuntaan viittaa myös suhdannetilastojen kehitys. Puola erottuu muista paremmin kasvavana, tarkasteltiinpa sitten viimeaikaista, tai koko finanssikriisin jälkeistä kehitystä. Kuluva vuonna myös Unkari on saanut vauhtia teollisuustuotantoon ja vientiinsä.

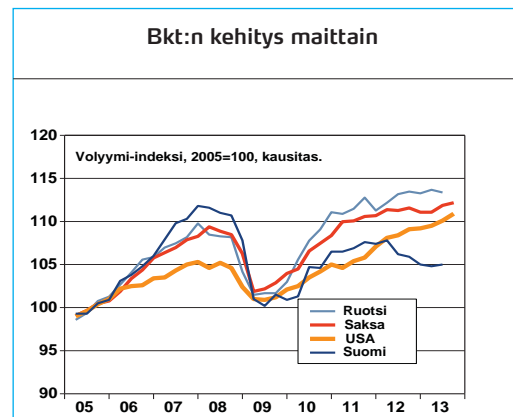
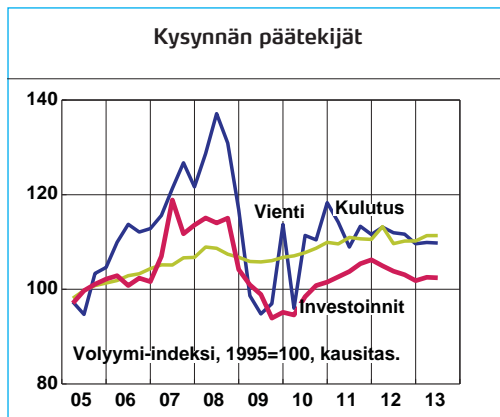
Britannian viennin hypähdys liittyy isohkoihin voimalaitoksiin ja puolustusalan tekniikkaan liittyvään toimituksiin EU:n ulkopuolelle. Näiden ehdyttyä kasvu näyttäisi nyt talttuvan. Paljon kehitetyn Saksan vieni on kasvultaan keskitasoa, mutta painoarvonsa on niin suuri, että se määrää koko EU:n kehitystä.

Saksalla on suuri ulkomaankaupan ylijäämä ja poikkeuksellisesti EU:n komissio valmistelee tutkimusta Saksan kaupan epätasapainosta. Mahdollisesti liian alhainen kotimainen kysyntä on omiaan heikentämään muiden EU-maiden vientimahdollisuuksia.

Maailmankaupan kasvua tuottavat edelleen lähinnä Bric-maat ja USA. Kiinasta ei ole naru vielä loppunut, teollisuustuotannon kasvu on 10 % tuntumassa. Maa aikoo keskuskomitean julkistuksensa mukaan jättää resurssien allokaatiota enemmän markkinatalouden toiminnan varaan. Julkistuksessa ei kuitenkaan ollut konkreettisia ehdotuksia ja pettymys näkyi Kiinan ja muiden maiden markkinoilla osakemarkkinoilla.

Euroopan valtiolainojen korot ovat laskeneet kohtuullisemmalle tasolle myös ongelmamaissa. Kreikkaa lukuun ottamatta suhdannekyselyt ennakoivat niillekin jonkinasteista elpymistä.

Suomen talous hakee suuntansa

Suomen yleiset taloussuunnitteet perustuvat kesällä tapahtuneeseen kasvukäänteeseen. Kansantalouden neljännesvuositilinpäivityksessä sekä koko talouden että teollisuuden tasolla kausitasoitettujen käyrien kääntö on kasvuun. Vuoden 2013 kasvuluku jää käänteestä huolimatta vielä miinukselle, mutta vuosi 2014 on jo plussalla.

Heikko vientikehitys ja paljon synkemmän kuvan antaneet suhdannekyselyt panevat epäilemään sinänsä loogisen tuntuista kehitystä. Ennen kuukausitilastojen normeerauksista kansantalouden tilinpäivityksessä kuukausittaisissa suhdannetilastoissa ei myöskään näkynyt merkkejä käänteestä. Toisaalta Eurooppa jo elpyy, mikä vaikuttaa ennen pitkää Suomen tilanteeseen.

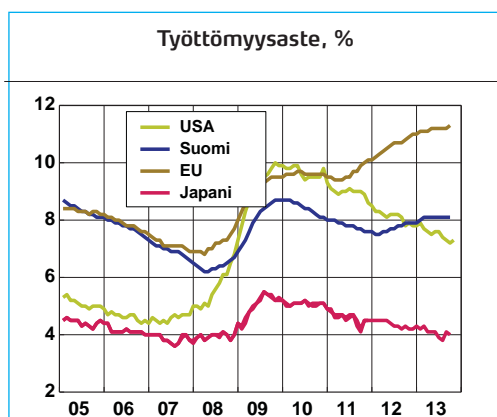
Kuukausikuvaajien syksyn havainnot ovat olleet heikkoja, mikä ei ole selventänyt suhdannetilannetta. Teollisuudessa vain joidenkin koneiden ja kulkuneuvojen valmistus on lisääntynyt. Kaupan kasvu on laantunut ja muussa palvelusektorissa tilanne ei ole sen parempi. Rakentaminen vähenee aina talvea kohti, mutta se on muutenkin supistunut viime vuo-

den alusta lähtien. Asuntomarkkinoilla varsinkin isojen asuntojen kauppa on hidastunut kotitalouksien talous- ja työllisyysodotuksien hiivuttua. Kotitalouksien velkaantumistaso on kohonnut, mutta sen kasvu näyttäisi hidastuvan. Nyt on saavutettu 118 % taso käytettävissä olevista tuloista.

Valtionvelka lisääntyy entiseen malliin, noin 7 mrd € vuosivauhtia. Tämän seurauksena velan kriittinen raja, 60 % bkt:sta, uhkaa ylittyä kenties jo ensi vuoden aikana. Velkaongelma kärjistyy tulevaisuudessa, kun huoltosuhde heikkenee ja kustannusten kantaminen uhkaa käydä ylivoimaiseksi vähemmistönä olevalle aktiiviväestölle.

Suhdannelaitosten ennusteissa on sisällä kesään 2013 ajoittuva kasvukäänteeseen. Suhdannekyselyjen perusteella käänne vaikuttaa epävarmalta ja voi olla, että kasvuluvut tulevat uusissa ennusteissa edelleen olemaan heikompia. Etlä ennustaa bkt:n tänä vuonna vähenevän 0,4 %, mutta kasvavan 1,6 % ensi vuonna. VM:llä vastaavat luvut ovat -0,5 % ja 1,2 %.

EU:n komission ennusteissa Euroalue elpyy varovasti. Kasvu tulee aiempaa enemmän kotimarkkinoina. IMF:n ennusteissa USA:n ja kehittyvien veturimaiden kasvu jatkuu, vaikka veturien veto hiukan hidastuu. Maiden velkavetoisuuden synnyttämät riskit ovat ennallaan. Venäjää heikentävät sisäiset vaikeudet.

Pörssin kehitys

Helsingin pörssin kurssikehitys näyttää kansainvälisissä vertailuissa huonolta. Useimmiten käytetyssä OMX-Helsinki-indeksissä Nokia dominoi ja tämän vuoksi se ei kuvaa hyvin koko pörssiä. OMX Helsinki Cap indekseistä saa oikeamman kuvan Helsingin pörssin keskimääräisestä tuotosta. OMX Helsinki Cap tuottoindeksissä on mukana myös osingot, jotka ovat tuntuvia suomalaisissa osakkeissa. Tuottoindeksissä ei tosin ole vähennetty osingoista maksettavaksi tulleita veroja, mutta niidenkin jälkeen tuotto vastanee hyvää eurooppalaista tasoa.

Kannattavuusennusteet eivät ole muuttuneet. Pörssiyritysten kannattavuus paranee, mutta Suomen koko yrityssektorin kehitys kulkee ennusteen mukaan toiseen suuntaan. Kansainväliset tytäryritykset eivät ole mukana nimenomaan Suomen yrityssektoria kuvaavissa kansantalouden tilinpidon kannattavuusseurannassa tai niitä koskevissa EK:n ennusteissa.

Nykyisen tiedon mukaan nettotu-

los heikkeni yrityssektorissa vuonna 2012 suhteellisesti saman verran kuin pörssiyritysten nettotulos, mikä voisi olla lähtökohta myös v. 2013 ennusteelle. Tänä vuonna Suomen yrityssektorin tulos heikkenee kuitenkin EK:n arvion mukaan 5 prosenttia. Kannattavuus kehittyisi siten tänä vuonna selvästi pörssiyrityksiä hei-

kommin, joiden nettotulos kasvaisi eQ:n ennusteen mukaan runsaat 17 %. Euroopan kehityksen myötä mahdollisesti elpyvä vienti avittaa erityisesti pörssiyrityksien kehitystä. Lisäksi monikansalliset yhtiöt hyötyvät kansainvälisestä kasvusta ulkomaan-toimintojensa kautta.

Keskeiset ennusteluvut

Ennakkol. 2012, Tilastokeskus / Ennusteet, VM: Taloudellinen katsaus syyskuu 2013, syyskuu

	Vuosimuutos, %			
	2012*	2013*	2014**	2015**
Bkt, volyymi.....	-0,8	-0,5	1,2	1,9
Teollisuus, volyymi (tuotos).....	-5,3	-4,1	2,0	3,3
Vienti, volyymi.....	-0,2	-0,5	3,7	4,2
Tuonti, volyymi.....	-1,0	-0,7	3,0	3,6
Yksityinen kulutus, volyymi.....	0,2	0,0	0,8	1,4
Yksityiset investoinnit, volyymi....	-1,3	-4,6	-0,9	3,6
Kuluttajahinnat.....	2,8	1,6	2,1	2,0
Ansiotasoindeksi.....	3,2	2,1	2,1	2,1

Tasot ja asteet

Työttömyysaste, %.....	7,7	8,3	8,2	7,9
Työllisyysaste, %	69,0	68,7	69,0	69,5
Vaihtotase, Mrd €.....	-3,6	-3,1	-2,6	-1,8
Julk.talouden jäämä, % BKT:sta	-2,2	-2,6	-2,3	-1,9

Elinkeinoelämän Keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10), 00131 Helsinki
Puhelin 09 420 20 • Faksi 09 4202 2299
www.ek.fi

Lisätietoja

Ekonomisti Juha Vartia
Puh. 09 4202 2603
etunimi.sukunimi@ek.fi